

LAUSUNTO 27.8.2018

Ympäristöministeriö
Lausuntopalvelu.fi

ASIA Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi rakennusperinnön suojelemisesta annetun lain muuttamisesta

Lausumme lakiesityksestä fyysisesti vammaisten henkilöiden yhdenvertaisuuden toteutumisen näkökulmasta.

Invalidiliitto on fyysisesti vammaisten ihmisten valtakunnallinen vaikuttamisen ja palvelutoiminnan monialajärjestö. Edistämme ja kehitämme fyysisesti vammaisten ja toimintaesteisten henkilöiden mahdollisuuksia osallistua, liikkua ja elää täysipainoista elämää. Liitto edustaa 146 jäsenyhdistyksensä kautta 30 000 fyysisesti vammaista ja toimintaesteistä suomalaista.

Suomi on v. 2016 ratifioinut YK:n yleissopimuksen vammaisten ihmisten oikeuksista. Sopimus velvoittaa sopimuspuolia toteuttamaan asianmukaiset toimet varmistaakseen vammaisille henkilöille muiden kanssa yhdenvertaisen pääsyn mm. fyysiseen ympäristöön. Yhdenvertaisuuslaki sisältää syrjintäkiellon. Sen mukaan ketään ei saa asettaa eriarvoiseen asemaan muiden kanssa esimerkiksi vamman tai terveydentilan perusteella. Käytännössä syrjintäkiellon toteutuminen edellyttää ympäristön esteettömyyttä.

Lakiesityksen yleisperusteluissa, kohdassa Yhteiskunnalliset vaikutukset todetaan, että päätöksenteossa noudatetaan yhdenvertaisuuslakia ja ehdotettu suojelupäätöksiä koskeva poikkeamismenettely mahdollistaisi poikkeamisen myös sellaisista rakennussuojelupäätöksistä, jotka on tehty ennen yhdenvertaisuuslain voimaantuloa. Perusteluissa tämän arvioidaan parantavan esteettömyyden toteutumista. **Invalidiliitto katsoo tämän olevan hyvä asia, mutta huomauttaa, että YK:n vammaissopimuksesta ja yhdenvertaisuuslaista tulevien veloitteiden valossa rakennussuojelu ei voi mennä missään tilanteessa ihmisoikeuksien ja yhdenvertaisuuden edelle.**

Lausuttavana oleva lakiesitys rakennusperinnön suojelemisesta koskee esimerkiksi monia merkittäviä kulttuurikohteita. YK:n vammaissopimuksen artiklan 30 (Osallistuminen kulttuurielämään, virkistys-, ja vapaa-ajantoimintaan ja urheiluun) 1 kohdan mukaan sopimuspuolten tulee varmistaa vammaisten henkilöiden yhdenvertainen oikeus muiden kanssa osallistua kulttuurielämään sekä tehdä kaikki asianmukaiset toimet, jotta vammaiset henkilöt c) pääsevät paikkoihin, joissa tarjotaan kulttuuriesityksiä tai -palveluja, mm. museoihin, ja pääsevät mahdollisuuksien mukaan *kansallisen kulttuurin kannalta merkittäviin monumentteihin ja kohteisiin.*

Invalidiliitto pitää haasteena sitä, miten jatkossa rakennusperinnön suojelu ja esteettömyys sovitetaan yhteen, kun ympäristöministeriöön kertynyt osaaminen ja ymmärrys jäävät hyödyntämättä rakennussuojelupäätösten ja niiden noudattamisen valvonnan siirtyessä Valtion lupa- ja valvontavirastolle. **Tärkeää on, että esteettömyyden toteuttamisen mahdollisuudet suojelukohteissa tuodaan esiin riittävän varhaisessa vaiheessa ja yritetään aidosti etsiä ensisijaisesti esteettömiä ratkaisuja. Kyse on ennen kaikkea arvoista ja asenteista.**

Invalidiliitto kannattaa esitystä asianosaisten kuulemisvelvollisuuden laajentamisesta. On hyvä, että myös suojeluasian sijaintikiinteistön haltijaa kuullaan, vaikka tämä ei olisi kiinteistön omistaja. Lisäksi vastapäätä olevien kiinteistöjen tai muiden alueiden omistajien ja haltijoiden kuuleminen on kannatettava ehdotus.

Helsingissä 27. elokuuta 2018

INVALIDILIITTO RY

Petri Pohjonen
pääjohtaja

Laura Andersson
yhteiskuntasuhdejohtaja

Lisätietoja: Esteettömyysasiantuntija Satu Wäre-Åkerblom,

satu.ware-akerblom@invalidiliitto.fi